

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС

ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти _____ очна _____

(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» _____

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність «227» Фізична терапія, ерготерапія _____

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компоненту
затверджено на засіданні кафедри
спортивної, фізичної та реабілітаційної
медицини, фізичної терапії, ерготерапії
ХНМУ

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
«28» серпня 2024 року № 1

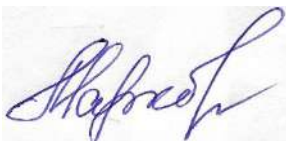
Протокол від
«27» серпня 2024 року № 1

Голова

В.о. завідувачки кафедри

_____ професор Павло КРАВЧУН

_____ доцент Олена МАРКОВСЬКА

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Марковська Олена Володимирівна – в.о. завідувача кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії ХНМУ, к.мед.н., доцент
2. Самойлова Ганна Петрівна – доцент кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії ХНМУ, к.мед.н.
3. Полякова Юлія Віталіївна – викладач кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії ХНМУ.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Полякова Юлія Віталіївна
Інформація про викладача	Професійні інтереси: фізична реабілітація, масаж, соціальна реабілітація
Контактний тел.	+380964834376
Е-mail:	yv.poliakova@knm.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн консультації</u>	понеділок з 09.00 до 11.00 середа з 09.00 до 11.00 Університетська клініка ХНМУ, вул. Олександра Шпейєра, 4
Локація	 <p style="text-align: right;">вул. Олександра Шпейєра, 4</p>

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Основи соціальної реабілітації» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі — ОПП) «Фізична терапія, ерготерапія» та Стандарту вищої освіти України (далі — Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Опис освітнього компоненту (анотація)

«Основи соціальної реабілітації» є набуття здобувачами знань про засоби найбільш ефективного і раннього повернення хворих та інвалідів до побутових і трудових процесів.

Предметом вивчення освітнього компоненту є засвоєння основних принципів застосування і розкриття психологічних аспектів соціальної реабілітації дорослих людей та дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи соціальної реабілітації» вивчається в циклі дисциплін професійноорієнтованої підготовки здобувачів за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» та є її складовою частиною. Вивчення освітнього компоненту передбачає наявність знань із анатомії людини, фізіології людини, спеціальної педагогіки, валеології, фізичної реабілітації, вікова психологія.

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту передбачає попереднє засвоєння освітніх компонентів з фізичної реабілітації, спортивної медицини, анатомії, фізіології, гігієни, психології, спортивної фізіології людини, вікової фізіології у закладах вищої освіти.

Постреквізити

Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні суміжних освітніх компонентів протягом 4 років навчання, є базою для підготовки до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1», підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах другого магістерського рівня вищої освіти.

Посилання на сторінку Moodle - [Курс: Основи соціальної реабілітації | Система дистанційного навчання ХНМУ \(knmu.edu.ua\)](http://knmu.edu.ua)

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є набуття здобувачами знань про засоби найбільш ефективного і раннього повернення хворих та інвалідів до побутових і трудових процесів.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту:

- вивчення поняття «соціальна реабілітація», «відновне лікування».
- вивчення основної мети соціальної реабілітації в медицині.
- вивчення соціальної реабілітації, її завдання та складові, державні заклади і громадські організації, які причетні до соціальної реабілітації.

- вивчення основної мети соціальної реабілітації пацієнтів та інвалідів.
- вивчення основних завдань медичного контролю.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПШ та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами **компетентностей:**

інтегральні:

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

загальні:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психологопедагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних соціальних навичок (Soft skills):

Зв'язок – здатність до усного спілкування, написання, подання, прослуховування.

Люб'язність – манери, етикет, діловий етикет, кажу, будь ласка, і дякую вам, шанобливо.

Гнучкість – адаптивність, бажання змінюватися, навчання протягом усього життя, приймає нові речі, налаштовує, навчає.

Цілісність – чесна, етична, висока моральність, має особисті цінності.

Міжособистісні навички – приємність, привабливість, почуття гумору, дружність, вихованість, співпереживання, самоконтроль, терпимість, комунікабельність.

Позитивне ставлення – оптимістичний, захоплений, заохочувальний, щасливий, впевнений.

Професіоналізм – діловий, добре одягнений.

Відповідальність – підзвітна, надійна, виконує роботу, винахідлива, самодисциплінована, хоче робити добре, сумлінно, здоровий глузд.

Командна робота – кооператив, працюють разом з іншими, приємні, сприятливі, корисні, спільні.

Робоча етика – працьовитий, готовий працювати, лояльний, ініціативний, мотивований вчасно.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Вибірковий	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 227 «Фізична терапія, ерготерапія»	Рік підготовки:	
		4-й	
		Семестр	
		7-й	8-й
		Лекції	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи студента – 46	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Перший (бакалаврський)	16 год.	–
		Практичні, семінарські	
		28 год.	–
		Самостійна робота	
		46 год.	–
		Індивідуальні завдання: –	
Вид контролю: залік			

2.1. Опис дисципліни

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Реабілітація як вид соціально-педагогічної діяльності. Функції і принципи реабілітації.	4	Демонстрація Розповідь-пояснення	Усне опитування
2	Види реабілітаційної діяльності і рівні її реалізації. Основні напрямки реабілітаційного процесу.	2	Демонстрація Розповідь-пояснення	Усне опитування
3	Засоби і методи соціальної реабілітації.	4	Демонстрація Розповідь-пояснення	Усне опитування
4	Соціальна реабілітація постраждалих від військової агресії	2	Демонстрація Розповідь-пояснення	Усне опитування
5	Соціальна реабілітація дітей з обмеженими	4	Демонстрація Розповідь-	Усне опитування

	можливостями здоров'я як діяльність.		пояснення	
	Всього годин	16		

2.2.2. Семінарські заняття

Проведення семінарських занять не передбачено програмою.

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Реабілітація як вид соціально-педагогічної діяльності. Функції і принципи реабілітації.	4	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу	Усне опитування
2	Види реабілітаційної діяльності і рівні її реалізації. Основні напрямки реабілітаційного процесу.	6	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу	Усне опитування
3	Засоби і методи соціальної реабілітації.	4	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу	Усне опитування
4	Соціальна реабілітація постраждалих від військової агресії	4	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу	Усне опитування
5	Соціальна реабілітація дітей з обмеженими можливостями здоров'я як діяльність.	4	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу	Усне опитування
6	Реабілітаційний простір як фактор соціально-педагогічної роботи з вихованцями. Залік.	6	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу	Усне опитування
	Всього годин	28		

2.2.4. Лабораторні заняття

Проведення лабораторних занять не передбачено програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Реабілітація як вид соціально-педагогічної діяльності. Функції і принципи реабілітації.	6	Самостійне вивчення літературних джерел. Підготовка доповідей, презентацій	Усне опитування
2	Види реабілітаційної діяльності і рівні її реалізації. Основні напрямки реабілітаційного процесу.	8	Самостійне вивчення літературних джерел. Підготовка доповідей, презентацій	Усне опитування
3	Засоби і методи соціальної реабілітації.	8	Самостійне вивчення літературних джерел. Підготовка доповідей, презентацій	Усне опитування
4	Соціальна реабілітація постраждалих від військової агресії	8	Самостійне вивчення літературних джерел. Підготовка доповідей, презентацій	Усне опитування
5	Соціальна реабілітація дітей з обмеженими можливостями здоров'я як діяльність.	8	Самостійне вивчення літературних джерел. Підготовка доповідей, презентацій	Усне опитування
6	Реабілітаційний простір як фактор соціально-педагогічної роботи з вихованцями. Підготовка до заліку.	8	Самостійне вивчення літературних джерел. Підготовка доповідей, презентацій	Усне опитування
	Всього годин	46		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Система оцінювання та вимоги (види контролю, методи контролю, форми контролю, критерії оцінки рівня знань, умови допуску до підсумкового контролю)

При вивченні освітнього компоненту застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди здобувачів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль освітнього компоненту є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль проводиться після завершення вивчення дисципліни у формі заліку:

- залік - проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння усіх тем з дисципліни. Оцінка проведення заліку (або перехідного заліку) визначається у балах від 120 до 200 та відміткою заліку – «зараховано», «не зараховано».

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти за ЕСТС організації навчального процесу (залік)

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127

4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку:

1. Поняття соціальної реабілітації.
2. Проблема та епідеміологія інвалідності в Україні.
3. Класифікація категорій осіб, що потребують соціальної реабілітації.
4. Соціальні послуги інвалідам.
5. Характеристика соціальних потреб.
6. Види соціальної допомоги.
7. Класифікація допоміжних технічних засобів для інвалідів в процесі соціально-побутової реабілітації.
8. Класифікація допоміжних технічних засобів для інвалідів в процесі соціально-середовищної адаптації.
9. Архітектурно-планувальні пристрої для осіб з особливими потребами.
10. Нормативно-правові документи, що захищають права осіб з особливими потребами на повноцінну життєдіяльність.
11. Етапи життєвого циклу сім'ї дітей-інвалідів.
12. Технології соціальної реабілітації.
13. Реалізація програми соціальної реабілітації.
14. Безпосередня робота соціального працівника з конкретною сім'єю.
15. Опосередкована робота соціального працівника з конкретною сім'єю.
16. Безпосередня робота соціального працівника з групою батьків.
17. Опосередкована робота соціального працівника з групою батьків.
18. Особливості соціальної реабілітації дітей інвалідів, що проживають поза сім'єю.
19. Вплив макро-, мезо та мікрофакторів на процес соціалізації інваліда у суспільство.
20. Проблеми сімей дітей-інвалідів на рівні мікросистеми.
21. Проблеми сімей дітей-інвалідів на рівні мезосистеми.

22. Проблеми сімей дітей-інвалідів на рівні екосистеми.

23. Проблеми сімей дітей-інвалідів на рівні макросистеми.

24. Критерії подолання труднощів соціальної реабілітації дитини-інваліда.

25. Розвиток здібностей подолання труднощів соціальної реабілітації.

3.3. Індивідуальні завдання:

1. Підготовка реферату за темами для самостійного вивчення (5 балів).

2. Проведення самостійного фрагменту наукового дослідження (10 балів).

3. Пошук та опрацювання навчальних і науково-методичних ресурсів за темами для самостійного вивчення (5 балів).

4. Підготовка наукової доповіді на засіданні наукового гуртка та/або науково-студентській конференції (10 балів).

5. Участь у міжвузівській та/або всеукраїнській олімпіаді з дисципліни (10 балів).

6. Підготовка наукових публікацій: тез з збірниках науково-практичних конференцій, збірниках наукових праць, статей у фахових наукових виданнях (10 балів).

3.4. Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача щодо оцінки (кількості балів), отриманої на заліку у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності здобувача.

Додаткове опитування здобувача при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома студента не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів/ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,

- толерантність до інших та їхнього досвіду,

- сприйнятливність та неупередженість,

- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/ки,

- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів/ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-здобувач», «здобувач - здобувач», «здобувач -група здобувачів».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Державні стандарти соціальних послуг : навч. посіб. [Упоряд.: Е.І. Костишин, В.В. Лис, В.М. Логвиненко, М.Я. Нагірняк, А.Я. Цюприк]. Львів : СПОЛОМ, 2023. 536 с.
2. Замашкіна О.Д. Основи соціальної реабілітації: навчально-методичні рекомендації. Ізмаїл: ІДГУ, 2019. 193 с.
3. Єпіфанов В. Основи реабілітації. Підручник. СПО–Геотар-Медіа, 2020. С. 124.
4. Медична і соціальна реабілітація: підручник. В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. 2-е вид. переробл. і доповн. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К., 2018. 464 с.
5. Медична і соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник. С.С. Сапункова, Л.О. Піц, А.Ф. Гутніцька та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К. 2018. 280 с.
6. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ. 2018. 208 с.
7. Основи соціальної реабілітації: навчально-методичні рекомендації. ІДГУ Ізмаїл, 2019. 193 с.
8. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник. За заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль. Укрмедкн: ТДМУ, 2018. 371 с.
9. Реабілітація військовослужбовців в Україні. Загальні проблеми та особливості організації під час воєнного стану. Київ. ВД «Професіонал», 2022. 406 с.
10. Султанова Н. В. Реабілітаційні технології в системі соціальнопедагогічної роботи з особливими дітьми: навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2020. 102 с.
11. Сучасні теорія і практика соціальної реабілітації : монографія / О. В. Чуйко, А. В. Кунцевська, О. М. Тохтамиш та ін. ; за ред. О. В. Чуйко. К. : ВПЦ «Київський університет», 2021. 336 с.
12. Теорія і практика допомоги та реабілітації: підручник. За заг ред В. Осьодла. К. НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 460 с.

Допоміжна

1. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навчальний посібник. Суми: Університетська книга. 2013. 301 с.

2. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю : навч. посіб. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2011. 284 с.
3. Соціальне консультування: навч. посіб. [Упоряд. : В.В. Грицанюк, Г.В. Коваль, А.Я. Цюприк]. Львів : СПОЛОМ. 2023. 219 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/>
  2. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf
  3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf
  4. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dyisc.pdf
  5. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ <https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>
- ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf
- 8. ІНШЕ -**